

3 - A gyerekek elzetes letartóztatása

Szerző : PILnet - Utoljára frissítve : 29.11.2022

A legsúlyosabb személyi szabadságot korlátozó kényszerintézkedés a letartóztatás, ezért ezt - a nemzetközi dokumentumban megfogalmazott elvárásokkal összhangban - csak végső esetben és a lehető legrövidebb időtartamban lehet elrendelni fiatakorúval szemben; ha a bűncselekmény különös tárgyi súlya folytán az szükséges. A nemzetközi gyakorlattal ellentétben azonban (ami az elsőfokú határozatig tekinti a szabadságkorlátozást elzetes letartóztatásnak), Magyarországon ez a jogintézmény akár az ügydöntő határozatig is tarthat.

A büntetőeljárás törvény szintjén érvényesül a magyar szabályozásban az *ultima ratio* alapelv, és szabadságelvonást csak akkor lehet alkalmazni, ha az intézkedés vagy büntetés célja más módon nem érhető el. A problémát az okozza, hogy az enyhébb súlyú cselekmények esetén alkalmazandó szabálysértési törvény alapján a fiatakorúak olyan esetekben is megfoszthatóak szabadságuktól, amely esetekben a szabadságmegvonás több szempontból sem tekinthető a Gyermekjogi Egyezmény, a Gyermekjogi Bizottság 24. sz. Általános Kommentárja és az ENSZ vonatkozó közgyűlési határozatai (Pekingi Szabályok) szerinti végső eszköznek.

Menü

- 3.1 Az elzetes letartóztatás fogalma
- 3.2 Elzetes letartóztatás feltételei
- 3.3 A végrehajtás kérdései
- 3.4 Elzetes fogvatartás megszüntetése
- 3.5 Szabadságelvonással nem járó intézkedések

3.1 Az elzetes letartóztatás fogalma

Az elzetes letartóztatás egy személyi szabadságot korlátozó kényszerintézkedés.

A fiatakorú elzetes letartóztatásának célja, hogy biztosítsa az eljáráson való megjelenését, a büntetőeljárás sikerét előmozdítsa, továbbá, hogy a fiatakorú ne kövessen el újabb bűncselekményt, vagy az általa megkezdett bűncselekményt ne tudja befejezni.

Az elzetes letartóztatás nem alkalmazható nevelési, fegyelmezési célból, vagy az eljárás megkönnyítése és a fiatakorú pszichikai befolyásolása végett. Szintén nem lehet elrendelni elzetes letartóztatást csak azért, hogy a büntetőeljárást minél előbb be lehessen fejezni.

3.2 Elzetes letartóztatás feltételei

A fiatakorú elzetes letartóztatásának tartalmi és formai feltételei vannak. A formális feltételek a következők: (1) az eljárás megindítása, (2) az ügyész elzetes letartóztatásra vonatkozó indítványa

a nyomozati szakban, (3) a terhelt meghallgatása, (4) a bírói döntés az elzetes letartóztatásról, valamint (5) indokolt végzés.

A tartalmi feltételek két csoportra oszthatóak: általános és különleges feltételekre. Az általános feltételek mindegyikének fenn kell állnia a fiatalkorú ügyében, máskülönben az elzetes letartóztatás nem rendelhető el. Ilyen általános feltétel: a kétirányú megalapozott gyanú megléte, valamint hogy az eljárás tárgyát képező bűncselekményt a Büntető Törvénykönyv szabályai szabadságvesztés büntetéssel sújtsák. Ehhez képest fiatalkorúak esetén egy székítést alkalmaz a Büntetőeljárás Törvény, és különleges feltételként határozza meg, hogy elsődlegesen a kiemelkedő súlyú élet elleni bűncselekmények, az emberrablás, a bűnszövetségben, üzletszerűen, sorozatban elkövetett betöréses lopások, rablások és durva, erőszakos nemi erkölcs elleni bűncselekmények alapozzák meg a fiatalkorú letartóztatását.

3.3 A végrehajtás kérdései

A fiatalkorú letartóztatását büntetés-végrehajtási intézetben vagy javítóintézetben kell végrehajtani, a bíróság döntésének megfelelően, bár a tizenkét évesnél idősebb, de tizennégynél fiatalabb elkövető esetében a végrehajtási hely csak javítóintézet lehet.

A letartóztatás javítóintézetben történő végrehajtása esetén a fiatalkorúak felvételére kijelölt intézetek körét az 1/2015. (I. 14.) EMMI rendelet 3. melléklete határozza meg. Ezek: a fiúk részére a budapesti, debreceni, nagykanizsai, míg a lányok részére a rákospalotai javítóintézet.

A letartóztatás időtartama alatt bekövetkezett új körülmények alapján a bíróság a letartóztatás végrehajtási helyét az ügyész, a terhelt, a védő indítványára megváltoztathatja. Erről a tárgyalás előkészítése során hozott határozatig a letartóztatást elrendelő bíróság, azt követően pedig az ügyet érdemben tárgyaló, hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróság dönt, mint a fiatalkorúak bírósága.

Az elzetes letartóztatás ideje alatt a fiatalkorú a saját ruháját viselheti (de biztonsági intézkedésként személyes használati tárgyainak és ruházatának átvizsgálása, valamint biztonsági elkülönítése elrendelhető, levelezhet, látogatót fogadhat és csomagot kaphat, oktatásban, kulturális és sport tevékenységekben vehet részt, és rendszeres egészségügyi ellátásban részesül. (2013. évi CCXL. tv. 122.§) A végrehajtás körülményeire vonatkozó további szabály, hogy az elzetes letartóztatott fiatalkorú magánelzárása tíz napig terjedhet legfeljebb. (193.§ (4) bek.)

A tizenkettedik és tizennegyedik életév közötti fiatalkorúval szemben legfeljebb egy évig tarthat a letartóztatás, míg a tizennegyedik és tizennyolcadik életév közötti fiatalkorúval szemben maximum két évig. A fiatalkorú letartóztatását két év elteltével (néhány kivételt leszámítva) meg kell szüntetni.

3.4 Elzetes fogvatartás megszüntetése

A bíróság minden eljárási szakaszban bármikor megszüntetheti a letartóztatást, ha az elrendelés okai már nem állnak fenn. Az elzetes letartóztatás megszüntetésére a vádirat benyújtásáig az ügyész is jogosult. (A Be. 136. § (4) bek.) A nyomozati munkát az ügyész felügyeli, így látja közelebbre, hogy mikor nincs a tovább szükség a fiatalkorú elzetes letartóztatásra.

A letartóztatás külön hatósági intézkedés nélkül is megszhethet és a terheltet szabad lábra kell helyezni, ha letelt a jogszabályban meghatározott maximum időtartam (lásd. 3.3 pont).

3.5 Szabadságelvonással nem járó intézkedések

A fiatalok esetén is alkalmazható, személyi szabadságot érintő kényszerintézkedések körében meg kell említeni még a bűnügyi felügyeletet, a távollattást és az elzetes kényszergyógykezelést. Ezek az intézkedések a fiatalok korlátozzhatják szabad mozgásában, lakóhelye és tartózkodási helye szabad megválasztásában valamint szabad kapcsolattartásában másokkal (Be. 272-281.§). Ezen intézkedések mellett óvadék is elrendelhető a magatartási szabályok betartásának elsegítésére, valamint annak biztosítására, hogy a fiatalok terhelt az eljárási cselekményeknél megjelenjen (Be. 284.§)

A bíróság elírja, hogy a fiatalok a számára meghatározott területet, lakást, egyéb helyiséget, intézményt vagy ahhoz tartozó bekerített helyet engedély nélkül ne hagyja el; meghatározott jellegű nyilvános helyeket, nyilvános rendezvényeket vagy meghatározott közterületeket ne látogasson; illetve meghatározott időközönként és módon a rendrségen jelentkezzen. A fiatalok mozgásának nyomon követésére technikai eszközzel is biztosítható (Be. 283.)

Az elzetes letartóztatással kapcsolatos valamennyi szabálynak meg kell felelnie a 2016/800/ EU irányelv a büntetőeljárás során gyanúsított vagy vádlott gyermekek részére nyújtandó eljárási biztosítékokról rendelkezéseinek.

További információk

Dr. Turi Barnabás: A fiatalok bíróságának eljárása, annak sajátosságai. Forrás: ujbtk.hu

Az új büntetőeljárási törvény Forrás: <https://miszk.hu/index.php/260-az-uj-buntetoeljarasi-torveny>

Helsinki Committee: Children Deprived from Liberty. Country Report: Hungary (pp.313-360)

Forrás: https://helsinki.hu/wp-content/uploads/BHC_2014_Children_Deprived_of_Liberty_EN.pdf

1991. évi LXIV törvény az ENSZ Gyermekjogi Egyezmény kihirdetéséről

ENSZ Gyermekjogi Bizottság 24. sz. Általános Kommentár

1993. évi XXXI. tv. az Emberi Jogok Európai Egyezményének kihirdetéséről

1994. évi XXXIV. tv. a Rendrségről

56/2014. (XII.5) BM rendelet

2012. évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről

2013. évi CCXL. törvény a Büntetés végrehajtásról

2016/800/ EU irányelv a büntetőeljárás során gyanúsított vagy vádlott gyermekek részére nyújtandó eljárási biztosítékokról

